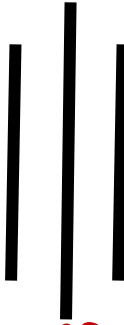

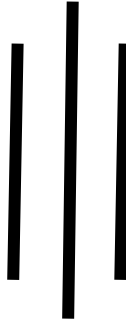
पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका

पर्सा

मधेश प्रदेश, नेपाल

वार्षिक नीति, कार्यक्रम
आ.व. २०८१/०८२

प्रस्तुतकर्ता :

श्री ममता महतो

उपाध्यक्ष

पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका, पर्सा

मिति : २०८१ असार ०९ गते आइतवार

पटेर्वा सुगौली गाउँपालिकाको बार्षिक निति तथा कार्यक्रम

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू

सभाका सदस्यज्यूहरु,

पटेर्वा सुगौली गाउँपालिकाका श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडाध्यक्ष ज्यूहरु, कार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरु, गाउँसभाका सदस्यहरु, यस गाउँपालिकाका राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, अन्य उपस्थित महानुभावहरु,

मुलुकको संघीय शासन प्रणालीमार्फत गठित स्थानीय सरकारको दोश्रो निर्वाचित कार्यकालको तेस्रो बार्षिक नीति तथाकार्यक्रम यहाँहरु माझ लिएर उपस्थित भएकी छु। मुलुकलाई यस अवस्थामा ल्याई पुर्‍याउन आफ्नोजीवनपर्यन्त योगदान गर्नुहुने सम्पूर्ण राजनीतिक दलका अग्रजहरु, विभिन्न आन्दोलन एवं संघर्षमा जीवनकोबलिदान गर्नुभएका सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु, घाइते तथा बेपत्ता परिवारहरु, नागरिक समाजएवं परिवर्तनका सम्पूर्ण हिमायतीहरुप्रति विशेष सम्मान सहित स्मरण गर्न चाहन्छु।

सभाध्यक्ष महोदय

विश्व व्यापी आर्थिक मन्दी लगायतका कारणले देशमा व्याप्त आर्थिक संकट तथा संघ र प्रदेश सरकारको अनुदान कटौतिको साक्षी बन्दै यस गाउँपालिकाको भाग्य र भविष्यसँग जोडिएको गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुतगरिरहँदाहामीमाझअनेकौं चुनौतीहरु आइपरेको यथार्थ छ। जसरी अँध्यारो रातपछि उज्यालो विहान अवस्य आउँछ, त्यसैगरि हामीमाझको चुनौती पनि यस गाउँपालिकाको विकास एवं आत्मनिर्भरताको अभियानको एउटा ऐतिहासिक अवसरको रुपमा रहनेछ भन्ने मेरो विश्वास समेत व्यक्त गर्न चाहन्छु।

सभाध्यक्ष महोदय

संघीय सरकार, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त न्यून अनुदान ए वं गाउँपालिकाको सिमित आयस्रोतका बावजुद हामीले निर्वाचनमा बाँडेका विकास निर्माणका सपनाहरु पुरा गर्ने प्रतिबद्धता गर्दछौं। **दोश्रो निर्वाचन पश्चात २ बर्ष कार्यकाल सम्पन्न** स्थानीय सरकारले आम नागरिकमा पुर्‍याएका सेवा एवं विकासका योजना तथा कार्यक्रमले दैनिकी फेरिदै गएको महसुस भएको छ। वर्षौंदेखि अल्मलिएको विकास प्रक्रियाले गति लिएको छ भने नागरिकमा विकासप्रतिको चासो बढेको छ। हिजोका दिनमा हजारका योजनामा चित्त बुझाउने हामी पटेर्वा सुगौलीबासी आज करोडौंका योजना आफै संचालन गरिरहेका छौं। यो सबै तपाईं हाम्रो विकासप्रतिको लगाव, परिवर्तनको प्रतिफल एवं नागरिकको चाहनाबाटै सम्भव भएको छ। यसका लागि योगदान गर्ने संघीयसरकार, प्रदेश सरकार, विकासका साझेदार संस्थाहरु, सम्पूर्ण राजनीतिक दलहरु एवं आम सर्वसाधारणहरुमा म हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, संघीय एवं प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, संघीय एवं प्रदेश सरकारको आवधिक योजना, नेपालसरकारले राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय जगतमा प्रतिवद्धता जनाएका विषयहरू, दिगो विकासको लक्ष्य एवं आम पटेर्वा सुगौली गाउँपालिकाबासी आमाबुवा, दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरूले व्यक्त गर्नु भएको विकासका चाहना र आकांक्षाहरू नै यस नीति तथा कार्यक्रमका मार्गनिर्देशनहरू हुन्।

पर्सा जिल्लाकैऐतिहासिक श्री श्री १०८ श्री दुधेश्वरनाथ महादेव (भाथा बाबा) को नगरीको रूपमा चिनिएको यस गाउँपालिकाका जनताको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न छिटो र प्रतिफलयुक्त विकासलाई प्रवर्द्धन गर्न र न्यून स्रोतबाट अधिकतम क्षेत्र समेट्नु यस नीति तथा कार्यक्रमको मुख्य ध्येय रहेकोछ। कार्यान्वयन गर्न नसकिने प्रकृतिकाविकासका योजना पेश गरी आम नागरिकमा भ्रम फैलाउनु र नीति तथा कार्यक्रमलाई विकासको मोटो कागजी दस्तावेज बनाउनु भन्दा कार्यान्वयन योग्य, संक्षिप्त कार्यक्रमको गोजी पात्रो बनाउनु यस नीति तथा कार्यक्रमको मुख्य लक्ष्य हो।

सभाध्यक्ष महोदय एवं गाउँ सभा सदस्यज्यूहरू

पटेर्वा सुगौली गाउँपालिकाको **कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, उद्यम, पर्यटन, वन, पूर्वाधार पटेर्वा सुगौलीको समृद्धिको आधार** भन्ने मूल नारामा केन्द्रित रहेर यस वर्षका सम्पूर्ण आर्थिक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछन्।

आदर्णीय सभाध्यक्ष महोदय:

अगामी आ.व. २०८१/०८२ को निति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गर्नु अघि म पटेर्वा सुगौलीको संक्षिप्त वस्तुस्थिति प्रति ध्यानाकर्षण गराउन चाहन्छु।

१.१ स्थानीय तहको संक्षिप्त परिचय:

पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका नेपालको मधेश प्रदेश अन्तर्गत पर्सा जिल्लाको बिच उत्तरी भेगमा पर्ने ५ वडा रहेको क्षेत्रफल ६४.२९ वर्ग कि.मी. तथा जनसंख्या २५,४९८।-(पुरुष १२,८०२।-, महिला १२,६९६।-) रहेको गाउँपालिका हो। पर्साजिल्लाकैऐतिहासिक श्री श्री १०८ श्री दुधेश्वरनाथ महादेव (भाथा बाबा) को नगरीको रूपमा चिनिएको यस गाउँपालिकाको विकासको प्रमुख आधार कृषि, पर्यटन, थारु संस्कृति लगायत विभिन्न संस्कृति रहेकोछ।

❖ **विद्यमान परिवेश राजनीतिक), आर्थिक, सामाजिक, प्रशासनिक, आदि (**

मुलुकको विद्यमान आर्थिक समस्या र यसबाट संघीय सरकारको राजश्व परिचालनमा परेको प्रभावका कारण स्थानीय तहले पाउनु पर्ने वित्तीय हस्तान्तरणमा नकारात्मक असर पुगेकोछ।

यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई **पुनर्उत्थानशील** क्रियाकलापमार्फत अगाडी बढाउदै तिब्र र दिगो आर्थिक विकास गरी समृद्ध पालिका सुखी पालिकाबासीको मुल लक्ष्य हासिल

गर्नु परेको छ। यसका लागि हाम्रो गाउँपालिकामा स्थानीय आर्थिक विकासका कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिनु पर्ने अवस्था सृजना भएकोछ ।

सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाइ सुशासनको अनुभूति जनमानसमा ल्याउन गाउँपालिकाको क्षमता विकास गर्न समेत अपरिहार्यछ । यसका लागि बिद्युतीय सुशासन प्रणालीलाई सेवा प्रभावमा ब्यापक र प्रभावकारी बनाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ ।

❖ विकास तथा समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिका अवसर तथा चुनौती

विद्यमान अवसरहरू:

हाम्रा लागि देहाय बमोजिमका अवसरहरू रहेकाछन:

१. संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भई २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार किटान हुनु ।
२. आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयमा ऐन, कानून तर्जुमा, योजना तर्जुमाको अभ्यासहुनु ।
३. विकास निर्माणका विविध विषयमा नीति कार्यक्रम तथा बजेट सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु ।
४. गाउँपालिका भित्र भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधता रहनु ।
५. सबै वडामा सडक पूर्वाधारको पहुँच हुनु ।
६. सडक निर्माणमा भएको लगानी संगै गाउँपालिकामा उत्पादित कृषिजन्य उत्पादनलाई बजार सम्मको पहुँच स्थापित हुनु ।
७. भाथा बाबा, गादीमाई, भूमरीमाई र सोमेश्वरनाथ लगायतका सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक महत्वका सम्पदाहरू रहेकोले पर्यटन विकासको प्रशस्त सम्भावना हुनु ।

विद्यमान चुनौतीहरू:

हाम्रा सामु देहाय बमोजिमका चुनौतीहरू रहेकाछन:

१. रोजगारउन्मुख सीपमूलक शिक्षाको विकास गर्नु ।
२. बजारको सूचना कृषकलाई समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
३. गुणस्तरीय बीउबिजन/मलखादमाग अनुसार समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
४. युवा जनशक्तिलाई कृषि व्यवसाय प्रति आकर्षित गर्नु ।
५. ब्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्नु ।
६. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका सीप युक्त युवाको सीप तथा पुँजीलाई उद्यम विकासमा उपयोग गर्नु ।
७. विद्यार्थीको अनुपातमा शिक्षक व्यवस्थापन गर्नु ।
८. कृषकहरूलाई व्यवसायिक कृषि तर्फ उन्मुख गराउनु ।
९. लागू औषध दुर्यव्यसनी पूर्ण रूपमा नियन्त्रण गर्नु ।
१०. निर्माण भएको पूर्वाधारको मर्मत संभार पद्धतिको विकास गर्नु ।
११. अव्यवस्थित बस्ती बिस्तारको क्रम रोक्नु तथा व्यवस्थित बस्ति विकास गर्नु ।

१२. बैज्ञानिक, जलवायु उत्थानशिल तथा व्यवहारीक एवम् उपयुक्त भूउपयोग योजना तर्जुमा गरी लागू गर्नु।
१३. विभिन्न कालखण्डमा गाउँपालिकामा निर्माण भएका पुर्वाधारका संरचना (पूँजीगत सम्पति) मुल्यांकन गर्नु तथा सेवा प्रभावमा प्रभावकारी उपयोग, को लगत तयार तयार गर्नु सम्बन्धी योजना(Asset Management Plan) तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु।

• **मुलभूत नीति तथा कार्यक्रम:**

१. स्थानीय तहको शासन संचालन गर्न अत्यावश्यक कानूनहरू तर्जुमा गरी सम्मानित गाउँसभा बाट पारित गराइ आम नागरिकलाई स्थानीय सरकारको उपस्थितिको आभाष दिलाइनेछ।
२. रचनात्मक तथा सकारात्मक सोचका साथ उन्नति समृद्धि एवं विकासको, प्रगति, दूरदृष्टी तय गरी योजनाबद्ध तरिकाले अगाडि बढ्न गाउँपालिकाको विद्युतीय प्रोफाइल निर्माण गरी गाउँपालिकाको बहु वर्षीय गुरु योजना तयार गरिनेछ।
३. समृद्ध गाउँपालिका निर्माणका लागि सार्वजनिक निजी र सहकारी क्षेत्रको, भूमिकालाई प्रभावकारी बनाइनेछ। गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण सहकारी संस्थाहरूको लागत संकलन गरी सहकारीहरूको अनुगमनसुपरिवेक्षण गरिनेछ,।
४. बजेट विनियोजन गर्दा संविधानले निर्दिष्ट गरेको लक्ष्य आम जनसमुदायको चाहना, अपेक्षालाई हासिल गर्ने गरी कार्यक्रम तय गरिनेछ।
५. कृषि क्षेत्रलाई गाउँपालिकाको उत्पादनको प्रमुख क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ। स्थानीय तरकारी, मकै, खुर्सानी, फलफुल, नगदेवाली, बाली, आदी, बेसार, तोरी नर्सरीहरूलाई संरक्षण संवर्द्धन र कृषि उत्पादनलाई जोड दिइ कृषिको, आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण गर्दै कृषिमा आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र बनाउने तर्फ जोड दिनुका साथै गुणस्तरीय तरकारी माछा, नगदेवाली, फलफुल, उत्पादन र बेचबिखन गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ।
६. चिश्यान केन्द्र निर्माण गरिनेछ।
७. आधुनिक कृषि बाजर निर्माण गरिनेछ।
८. पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका वासीको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन कृषि उपजमा आधारित उद्योग तथा कलकारखानाहरूको क्रमशः स्थापना तथा विकासका लागि आवश्यक पहल गर्दै लगिनेछ।
९. कृषिउत्पादनतथाउत्पादकत्व बढाउनव्यवसायिकतथाप्रतिस्पर्धात्मक कृषि प्रणालीको पूर्वाधारहरूको विकास गरी क्षेत्रीय र विश्वप्रतिस्पर्धात्मकबनाउने छ।
१०. विकासका कार्यहरूलाई परिणाममुखी बनाउन नतिजामा आधारित (Result Oriented) विकास गर्ने परिपाटी अवलम्बन गरिनेछ।

११. प्राकृतिक स्रोत र जैविकविविधताको संरक्षण, सम्बर्द्धन एवं सदुपयोग गर्ने आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१२. कृषि उपज र फलफूलको उत्पादन तथा बेचबिखनको सम्भाव्यतालाई हृदयङ्गम गर्दै नर्सरीको स्थापना तथा बजारीकरण गर्न विशेष पहल गरिनेछ ।
१३. गाउँपालिकामा निर्माण हुने भौतिक पूर्वाधारहरूलाई गुणस्तर र प्रभावकारी बनाउन प्राविधिकरूपमा पूर्व सम्भाव्यता अध्ययनलाई अनिवार्य बनाइने छ ।
१४. गाउँपालिकामा रहेका प्राकृतिक स्रोत साधन लगायतको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न , आवश्यक निकायहरु संग पहल गरिनेछ ।
१५. बालविवाह तथा बालश्रम एक समस्याका रूपमा रहेकाले बालविवाहका घटनाहरूलाई अन्य सामुदायिक सन्जालहरू र प्रहरी प्रशासनको समेत संलग्नतामा क्षमता विकास गर्ने कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
१६. अति अशक्त व्यक्तिहरूलाई सहज रूपमा सामाजिक सुरक्षा वितरणको लागि बैकसंग समन्वय गरिनेछ ।
१७. शिक्षा क्षेत्रमा भएको लगानीको प्रतिफल सुनिश्चित गरिनेछ । सीपयुक्त शिक्षाका लागि प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षालाई क्रमशः विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
१८. स्वस्थ अनुशासित तथा सिर्जनशिल युवा शक्ति उत्पादन गर्न खेलकुद क्षेत्रको विकास गर्न आवश्यक खेलकुद पूर्वाधार तयार गरिनेछ ।
१९. गाउँपालिकालाई अपाङ्गमैत्री, प्रविधिमैत्री, बालमैत्री, वातावरणमैत्री, लैङ्गिक हिंसा मुक्त बनाइनेछ ।
२०. गाउँपालिकाभिन्न संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरूको संयुक्त अनुगमन टोली (Joint Monitoring Team) मार्फत प्रभावकारी रूपले अनुगमन मुल्यांकन गरिनेछ ।
२१. सेवाग्राहीहरूको गुनासो तथा उजुरीहरूलाई तत्कालै सुनुवाई (Rapid Response) गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
२२. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई जनमुखि स्वच्छ निष्पक्ष पारदर्शिता भ्रष्टाचार रहित एवम् जनउत्तरदायी बनाइनेछ ।
२३. प्रशासनिक कामकारबाहीलाई सरल र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
२४. गाउँपालिकाको योजनाबद्ध विकासको लागि गाउँपालिकास्तरीय आवधिक योजना (Rural Municipal Periodic Plan) तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

२५. गाउँपालिकाको विकासको लागि सामाजिक संघ संस्था परिचालन गर्न कार्यविधि तयार गरी कार्यक्रम डुप्लिकेशन हुन नदिन विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।
२६. गाउँपालिका भित्रकासाना ठुला संघ संस्था र सामुदायिक संस्थाको अभिलेख राखी सोको प्रभावकारी अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गरी नागरिक हित अभिवृद्धि तर्फ केन्द्रित गरिनेछ ।
२८. रसायन मुक्त क्षेत्र घोषणा गर्न पूर्वाधार तयार गरिनेछ ।
२९. खुल्ला दिशा मुक्त क्षेत्र गाउँपालिकालाई कायम राखिनेछ।
३०. पूर्ण खोप युक्त गाउँपालिकाको अवस्थालाई कायम राखिनेछ ।
३२. गाउँपालिका भित्र संचालन हुने विकास निर्माणको योजनाहरूमा (%Contingency Cost) काटिनेछ । (३)
- ३३ . समयमै काम नगर्ने तथा लापरवाही गर्ने उपभोक्ता समिति र निर्माण व्यवसायीलाई कानून बमोजिम कारवाही गरिनेछ ।
३४. गाउँपालिकाको नियमित प्रशासनिक सेवा प्रवाहलाई " मुस्कान सहितको सेवा" (Service With Smile) को नीति लिइनेछ ।

• क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम:

१. आर्थिक विकास:

क) कृषि तथा पशु विकास:

- उच्च मुल्यका फलफुल, तरकारी तथा अन्नबालीहरूको पकेट क्षेत्रहरू पहिचान गरी सघन कृषि क्षेत्र निर्धारण गरी ती स्थानहरूमा ब्यावसायिक कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- रैथाने बालीहरूको विउ संरक्षण, खेती विस्तार र बजारीकरणको लागि विशेष प्रबन्ध मिलाइनेछ । गाउँपालिका भ्रमण गर्ने पर्यटकहरूलाई स्थानीय परिकारको ब्राण्डको रूपमा त्यस्तो खाना उपलब्ध गराइनेछ ।
- कृषि उपजको आयात प्रतिस्थापनको नीति लिई कृषि तथा पशुपालनलाई आधुनिक प्रविधिमा आधारित तुल्याउदै व्यवसायीकरण गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका कृषकहरूको तथ्याङ्क संकलन गरी कृषि परिचय-पत्र वितरण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- ब्यावसायिक कृषि पकेट क्षेत्रमा सिंचाई, कृषि सडक, विद्युतिकरण, कृषि बजार, सित भण्डार तथा गोदाम घरहरूको पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र पशु हाँट बजार संचालन गरिनेछ ।

- तरकारीउत्पादनकोलागिव्यावसायिक, करेसावारी, बाँझो जग्गा र बगरमा खेती, करार खेती र कौशी खेतीको लागि तालिम, प्रविधि र लगानीको ब्यवस्था सहितको नमूना कार्यक्रम संचालन गरी प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- कृषिक्षेत्रकोआधुनीकिकरणमार्फतगाउँपालिकाकोआत्मनिर्भरतालाईसुनिश्चितगर्नविभिन्नअनुदान काकार्यक्रमसञ्चालनगरिनेछ ।
- रासायनिकविषाधीकोप्रयोगलाईन्यूनीकरणगरी आर्गानिक खेतिलाई प्रोत्साहन गरिनेछ
- माटोपरीक्षणशिविरसञ्चालनगरिनेछ ।
- वैदेशिकरोजगारबाटफर्किएकाएवंस्वदेशमानैबेरोजगारकारूपमारहेकायुवालाईकृषितथपशुपालन क्षेत्रमाआकर्षितगरिनेछ ।
- कृषितथापशुपालनक्षेत्रकोविकासकालागिकृषकहरुलाईतालिमतथाक्षमताअभिवृद्धिकालागिकार्य क्रमसञ्चालनमाल्याइनेछ ।
- कृषकहरुलाईसहजमलकोआपूर्तिकोलागिआवश्यकपहलगरिनेछ ।
- कृषक समूह मार्फत बिउबिजन उत्पादन गरी स्थानिय कृषकहरुलाई बिउबिजनमा सहज पहुच पुर्याइनेछ ।
- नक्षसुधारकार्यक्रम, पशु रोगको पहिचान तथा औषधि वितरणको प्रबन्ध गरिनेछ ।
- तरकारीबालीनगदेवाली, उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न तरकारीनगदेवाली, उत्पादक र माछा उत्पादक किसानहरुलाई उत्पादन परिमाणको आधारमा प्रोत्साहन स्वरूप विभिन्न अनुदानप्रदान गरिने छ ।
- स्थानीय कृषकहरुलाई घाँसको परनिर्भरताबाट मुक्त गर्न कम्तिमा एउटा घाँसेवाली स्रोतकेन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको वडा नं. ४ र ५ मा कोल्ड स्टोर /कोल्ड च्याम्बर स्थापनाको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन तथा पहल गरिनेछ ।
- कृषि उपजकोलागि बजारसम्मकोसहज पहुच पुर्याउन कृषि सहकारीसंग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
- कृषिको विकास र विस्तारको लागि आधुनिक कृषि प्रविधि र उपकरणको प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।
- सामुहिक पशु पालन (४ वटा भन्दा बढी) गर्ने किसानलाई पशु बीमा निःशुल्क गरिनेछ ।

क) पर्यटन:

- स्थानीय पर्यटनका सम्भावनाहरुलाई यथासम्भव खोज अनुसन्धान संरक्षण तथा, प्रवर्द्धन गर्नपटेर्वा सुगौली गाउँपालिकाको पर्यटन गुरुयोजना निर्माणगरिनेछ । यस गाउँ क्षेत्रका पर्यटकीय महत्व बोकेका संरचनाहरुको पहिचान तथा विकास गरि वृहत्तर आर्थिक उपार्जनको रूपमा प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

- मधेश प्रदेश सरकारले श्री श्री १०८ श्री दुधेश्वरनाथ महादेव (भाथा बाबा) लाई धार्मिक पर्यटनको रूपमा घोषणा गरेकोले कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
- भुमरी माईमा स्थापना भएको थारु संग्रहालयलाई पुर्णता दिइनेछ।
- पर्सा जिल्ला प्रमुख प्रटकीय स्थलको रूपमा रहेको श्री श्री १०८ दुधेश्वरनाथ महादेव(भाथा धाम)को विकासको लागि डि.पि.आर. तयार गरिनेछ।
- एकवडाएकनमुनापर्यटकीयस्थलकोनिर्माणको सुरुवात गरिनेछ।

बित्तीय व्यवस्था

- गाउँपालिकाकासम्पूर्णकारोबारलाईबैंकिङप्रणालीमाआबद्धगरिनेछ।
- सामाजिक सुरक्षालाई बैंकिङ प्रणाली मार्फत वितरण गरिनेछ।
- गाउँपालिकाकासबैव्यवसायी, उद्योगी, व्यपारीएवंसेवाप्रदायकलाईतोकिएकोकरकोदायरामाल्याइनेछसार्थैकरछलीगर्ने, करकोदायरामानआउनेलाईकारवाहीगरिनेछ।
- वडाकार्यालयमार्फतहुनेराजश्वसंकलन कार्यलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ।

ख) उद्योग विकास:

- गाउँपालिका स्तरीय १ औधोगिकग्राम पूर्वाधार निर्माण कार्य सार्वजनिक निजी साझेदारी अवधारणामा स्थापना गरिनेछ।
- उद्योग व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण गर्न कडाई गरिनेछ।
- लगानीमैत्री नीति तथा औधोगिक पूर्वाधार सुदृढीकरण गर्दै उद्योग तथा पर्यटनको विकासको नीति लिइनेछ।
- वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त रेमिटेन्सको व्यावसायिक तथा उत्पादनमुलक क्षेत्रमा लगानी गर्ने वातावरण निर्माण गर्ने विशेष पहल गरिनेछ।

❖ सहकारी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:

१. सहकारी संस्थाहरुको संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धन गर्दै निच्छेपकर्ताहरुको हित संरक्षणका लागि अनुगमनलाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ।
२. गाउँपालिका भित्र स्थापना हुने कृषि समूह निजी फर्म र सहकारीहरुको दर्ता तथा कार्य क्षेत्र अनुमति जस्ता विषयहरुलाई व्यवस्थित ढंगले अघि बढाइनेछ।
३. कृषि लगायत विषयगत सहकारीलाई सो क्षेत्रमा केन्द्रित भै लगानी गर्ने नीतिलाइ कठोर रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ।

❖ न्याय कानून तथा मानवअधिकार प्रवर्द्धन सम्बन्धि नीति तथा कार्यक्रम

१. न्यायिक समितिको काम कारवाहीलाई प्रभावकारी बनाई स्थानीय न्याय प्रणालीलाई नागरिकमैत्री बनाइनेछ ।
२. न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको विषयगत ज्ञान र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ ।
३. सभाबाट हालसम्म निर्माण भएका ऐन कानूनहरूलाई संग्रहित गरी स्थानीय कानून संग्रह प्रकाशन गरिनेछ ।
४. प्रत्येक वडामा मेलमिलाप केन्द्र संचालनमा ल्याइ विवाद समाधानमा केन्द्रित गरिनेछ ।

❖ सुशासन सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास सम्बन्धी निति तथा कार्यक्रम:

१. गाउँपालिकाको विकासका समग्र क्षेत्र , सामाजिक -आर्थिक तथा राजनितिक अवस्था, जनजिवन सहितका विवरणहरू समावेश गरी विद्युतीय स्थानीय तह पार्श्व चित्र (Digital LG Profile) तयार गरिनेछ ।
२. गुनासो सुनुवाई संयन्त्रलाई चुस्त दुरुस्त र नागरिक केन्द्रित बनाइनेछ ।
३. बेरुजु फर्छ्यौट तथा असुलउपर गरी आर्थिक अनुशासन कायम गरिनेछ ।
४. जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूको सीप तथा क्षमता विकासको लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठी तथा अध्ययन अवलोकन भ्रमण कार्यक्रम लाई परिणाममुखि बनाइनेछ ।
५. गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवालाई अनलाइनको माध्यमबाट सेवा प्रवाहमा जोड दिईने छ ।
६. उपभोक्ता हित संरक्षणको लागि बजार अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
७. गाउँपालिका भित्रका सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गाहरूको मिहिन ढंगले खोज तथा अध्ययन गरी अभिलेख राखी त्यस्ता जग्गाहरूको संरक्षण तथा उचित सदुपयोग गरिनेछ ।
८. सार्वजनिक खर्चलाई वैज्ञानिक अनुमान योग्य र नतिजामुखि तुल्याउन आवधिक योजना र मध्यकालिन खर्च संरचना (MTEF) पद्धति प्रयोगमा ल्याइने छ ।

२. सामाजिक बिकास:

क) शिक्षा:

- विद्यालयमा विद्यार्थी निरन्तरता उपस्थिति तथा टिकाउनको लागि अभिभावक र विद्यालय व्यवस्थापन समितिहरूलाई सक्रिय बनाउन सचेतनामूलक कार्यक्रम आयोजना गरिनेछ ।
- शिक्षक तथा कर्मचारी नियमन , कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन तथा पुरस्कार र प्रोत्साहन गरिनेछ ।

- प्रत्येक विद्यालयमा बाल क्लब गठन, परिचालन तथा सकृय बनाइनेछ।
- विद्यालयका लागि आवश्यक भौतिक पूर्वाधार (भवन , बालबिकास कक्षा , कक्षाकोठा, फर्निचर) व्यवस्थापन गरिनुका साथै ट्रस्टहरु एकरूपता अनुसार निलो रंगरोगन गरिनेछ ।
- शैक्षिक क्यालेण्डरको अवलम्बन गरी विद्यालयमा सप्ताहिक रूपमा बालवालिका तथा विद्यार्थीहरुलाई अतिरिक्त तथा सृजनात्मक क्रियाकलापमा जोड दिईनेछ
- विद्यार्थी-शिक्षक अनुपातका आधारमा शिक्षक दरबन्दी मिलानलाई प्राथमिकता दिईनेछ।
- प्र.अ. हरुलाई कालिका मा.वि. बुटवल मा अध्ययन अवलोकन भ्रमण गराइनेछ।
- यस पालिकामा सुचिकृत रहेको गैर संघ संस्था संग सहकार्य गरी विद्यार्थी शिक्षण सिकाई उपलब्धतालाई प्रोत्साहन तथा सहजीकरण गर्न आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
- विद्यालयका स्वामिकतामा रहेको जग्गाको पहिचान तथा संरक्षण गरि विद्यालयको आन्तरिक स्रोतमा बृद्धि गर्ने विशेष पहल हुनेछ।
- विद्यार्थीको शिक्षण सिकाई मूल्याङ्कन अनुसार कमजोर रहेका विद्यार्थीहरुलाई अतिरिक्त कक्षा संचालनको व्यवस्थापन गरिनेछ।
- अभिभावक, विद्यार्थी र शिक्षकको आचारसंहितालाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन तथा नियमन गरिनेछ।
- श्री ने.रा.मा.वि. निचुटामा बाली विज्ञान अध्ययन प्रति आवश्यक भौतिक पूर्वाधार लगायत ल्याबका व्यवस्थापन तथा संचालन गराइनेछ।
- उच्च प्राविधिक शिक्षाका लागि जेहेन्दार विद्यार्थीहरुलाई छात्रवृत्ती रकम उपलब्ध गराइनेछ।
- आधारभूत तह उत्तीर्ण परीक्षा र एस.ई.ई. अभ्यास परीक्षा पालिका स्तरीय अन्तर विद्यालयमा परीक्षा केन्द्र तोकि परीक्षालाई थप व्यवस्थित, मर्यादित बनाई नतिजा प्रकाशन तथा सोको अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ।
- राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगितामा थप आवश्यक बजेट विनियोजन हुनेछ।
- EMIS मा विद्यालयको यथार्थ विवरणहरु प्रविष्टि तथा उक्त प्रणाली मार्फत अन्य क्रियाकलापहरु गर्न गराउन प्र.अ. /शिक्षकहरुलाई क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ।
- साक्षर पालिका घोषणाको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ।
- विद्यालयबाट हुने भुक्तानीहरुलाई बैङ्किक प्रणालीद्वारा गर्ने पहल गरिनेछ।

- विद्यार्थि-शिक्षक अनुपातलाई मध्यनजर गरी माध्यमिक विद्यालयहरूमा **Double Section** कक्षा संचालनको लागि आवश्यक पुर्वाधार तथा शिक्षक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- शिक्षणसिकाईलाई समय सान्दर्भिक र व्यवस्थित तथा प्रभावकारी बनाउन आवश्यकता अनुसार शिक्षक तथा बालबिकास सहजकर्ता तालिम को व्यवस्था गरी शिक्षणसिकाई कार्यमा ICTको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- विपन्न जेहेन्दार बालबालिकाको उच्च शिक्षाका लागि छात्रवृत्ति प्रदान गरिनेछ ।
- उपाध्यक्ष छात्र वृत्ति कोष खडा गरी को लागि छात्रवृत्ति प्रदान (स्नातक तह) गरिनेछ ।
- यस पालिकाका अन्तर्गतका "एक वडा एक नमुना विद्यालय" लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- यस गापाभित्रको विद्यालयहरूमध्ये कुनै एक विद्यालय छनौट गरि प्रविधियुक्त स्मार्ट कक्षा संचालनको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- शिक्षक दरबन्दी मिलान सम्बन्धी प्रतिवेदन अनुसार शिक्षक व्यवस्थापन गर्न पहल गरिनेछ ।
- माध्यमिक तथा आधारभूत तहको नतिजा एवम् समग्र विद्यालयको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गरी उत्कृष्ट विद्यालयलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- शिक्षक प्रधानाध्यापकहरूको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन शैक्षिक नतिजा र कार्यसम्पादन करारको नतिजामा आधारित बनाइनेछ ।
- पालिकामा कार्यरत स्वयं सेवक शिक्षकहरूको निर्वाह भत्ता/तलब भत्तालाई पुनरावलोकन गरी आवश्यकता अनुसार थप स्वयंसेवक शिक्षक नियुक्ति गरि परिचालन गरिनेछ ।
- विद्यार्थी शिक्षक तथा अभिभावक र विद्यालय व्यवस्थापन समितिका आचारसंहितालाई पूर्णता दिई कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- टोल शिक्षा समिति गठन परिचालन तथा सक्रियता गर्न विशेष जोड दिईनेछ ।
- विद्यार्थीको शिक्षण सिकाईलाई प्रोत्साहित तथा प्रस्तुत गर्न एक शिक्षा मेला को आयोजना गरिनेछ ।
- माध्यमिक विद्यालयहरूमा एक सेमिनर हल निर्माण तथा व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- बालविवाह, लागु औषध दुरुव्यवसनी तथा दुरुव्यवहार नहुनका लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम गर्नका साथै एक धुम्ति कार्यदल गठन गरि परिचालन गरिनेछ ।

ख) स्वास्थ्य:

- नागरिकको पहुँच सुनिश्चित हुने गरी फरहदवामा आधारभुत अस्पताल संचालनमा ल्याएका छौं, त्यसमा चिकित्सकीय र आधुनिक प्रयोगशाला सेवालाई अझ व्यवस्थित र सुविधा सम्पन्न बनाइनेछ, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी र स्वास्थ्य केन्द्रलाई स्तरोन्नती गरी स्वास्थ्य सेवालाई सहज र नियमित बनाइनेछ ।
- निचुटामा संचालित तिलगंगा सामुदायिक आँखा केन्द्रलाई आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधार र स्वास्थ्य उपकरणको व्यवस्था गरी गुणस्तरीय सेवा उपलब्ध गराउन गाउँपालिकाबाट निरन्तर समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ ।
- फरक क्षमता भएको र विपन्न परिवार पहिचान गरी निशुल्क स्वास्थ्य विमाको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभिन्न संचालित स्वास्थ्य संस्था प्रति नागरिकहरूमा विश्वास बढाउन जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थीहरूको नियमित स्वास्थ्य तथा आँखा परिक्षण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटीसँग सहकार्य गरी निःशुल्क रक्त सञ्चार सेवा लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- महिला स्वयंसेविकाहरूको क्षमता विकास तालिम उपलब्ध गराई स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ ।
- गाउँपालिकाभिन्न संचालनमा रहेका आधारभुत अस्पतालबाट गुणस्तरीय रूपले आधारभुत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न आवश्यक चिकित्सक लगायत स्वास्थ्य कर्मि र स्वास्थ्य उपकरणको प्रबन्ध गरिनेछ ।
- ६० वर्ष भन्दा माथिका महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई सम्मान जनक विदाईलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नेपाल सरकारले निशुल्क रूपमा प्रदान गरेको सबै प्रकारका औषधिहरूलाई बाह्रै महिना चौविसै घन्टा निशुल्क रूपमा उपलब्ध हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिका पूर्ण खोप घोषणा भइसकेको र यसलाई निरन्तरता दिने काम गरिनेछ ।
- बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम निरन्तरताको लागि आवश्यक बजेट गापाबाट विनियोजन गरिनेछ ।
- आयुर्वेदिक प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई थप व्यवस्थित गरी बैकल्पिक स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- गा.पा.भिन्नका गर्भवतिहरूका लागि गर्भवती पोषण कार्यक्रम अन्तर्गत थप सामग्री उपलब्ध गराइनेछ ।
- सुत्केरीलाई सुत्केरी लुगा (पेन्टी २, पेटीकोट १) प्रदान गरिनेछ ।

- गर्भवतीहरूको लागि गापाभिन्नै निशुल्क अल्ट्रासाउण्डसेवा उपलब्ध गराइनेछ
- गाउँघर क्लिनिकलाई थप सेवा दिनेगरी प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ।
- स्यानेटरी प्याड बैंक स्थापना गर्ने।
- पटेर्वा सुगौली गाउँबासीहरूलाई **स्वास्थ्य बिमा** गराउनलाईको लागि प्रचारप्रसार कार्यलाई तिब्रता दिइनेछ।
- विपन्ननागरिकहरूको उपचारकालागि प्रदान गरिने आर्थिक सहायतालाइ निरन्तरता दिइनेछ।
- शारिरिकव्यायाम, योग,
आराधनामार्फत स्वस्थ जीवनशैली कालागि चेतनामूलक कार्यक्रममा विशेष जोड दिइनेछ।
- स्वास्थ्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित अन्य विषयहरूलाई आवश्यकता एवं औचित्यताका आधारमानियमितगर्दै लगिनेछ।

ख) खानेपानी तथा सरसफाई:

- स्वच्छ खानेपानिमा पटेर्वा सुगौली बासीको पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ।
- प्रत्येक वडाको हरेकघरधुरीमा खानेपानीमा पहुँच पुर्याउन **”एक घर एक चापाकल”** कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- प्रत्येक वडामा सरसफाई फोहोरमैला तथा ढल व्यवस्थापनमा विशेष पहल गरिनेछ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका मुख्य चोक बजार तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा/ सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्ने अवधारणाको विकास गरिनेछ।
- वडा नं. २ मकवानी टोलमा रहेको शिवम् लेयर्स फर्म प्रा.लि. बन्द गराउन विशेष कदम चालिनेछ।
- पटेर्वा सुगौली बासीलाई स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउन खानेपानी ल्याब स्थापना (चेकजाँच) गरिनेछ।
- खानेपानीको जटिलतम समस्याको तत्कालिन, अल्पकालिन र दिर्घकालिन समाधानका लागि सम्भाव्य स्रोतहरूको खोजी तथा योजना तयार गरी खानेपानीको उत्पादन तथा वितरणको ब्यवस्था मिलाइनेछ।
- जलाधार संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरी गाउँपालिका भित्र रहेका भूमिगत पानीका मूलहरू, जलाधार र सिमसार क्षेत्रहरूको संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्दै ती श्रोतहरूबाट खानेपानी आपूर्तिको प्रबन्ध मिलाइनेछ।

- विभिन्न खोला, नदी तथा अन्य स्रोतबाट खानेपानीलाई आपूर्ति गर्ने व्यवस्थाको लागि प्राविधिक सम्भाव्यता अध्ययन गरी संघ सरकार र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा निर्माण कार्य अघि बढाइनेछ।
- जल पुनर्भरण योजना र वर्षातको पानी संकलन गर्ने प्रविधिलाई उपयोगमा ल्याउन प्रारम्भ गरिनेछ।
- सडक किनारा र सार्वजनिक स्थानहरूलाई हरियाली र सुन्दर तथा सफा राख्ने कार्य गरिनेछ।
- टोल विकास संस्था र सामाजिक संघ संस्थाहरूसँग फोहोर संकलन तथा व्यवस्थापन कार्यमा सहकार्यको नीति लिइनेछ।
- शुन्य फोहोर प्रणाली सरसफाइ केन्द्र मार्फत आधुनिक प्रविधि अपनाइ बहुउपयोग (विटुमिन, प्लाष्टिक ब्लक,) गरिनेछ।
- अस्पताल जन्य फोहोरलाई व्यवस्थित तुल्याउन सम्बन्धित निकायहरूलाई पूर्ण रूपमा जिम्मेवार बनाइनेछ। जथाभावी फोहोर फाल्ने र फोहोर गर्ने व्यक्तिलाई जरिवाना तथा अन्य दण्ड सजाय गर्ने नीति लिइनेछ।
- घर-घरमा पालिएका कुकुरहरूको दिशा पिसाबजन्य फोहोर सम्बन्धित कुकुर धनिले घर भित्रै व्यवस्थापन गर्नु पर्ने छ। सार्वजनिक सडकमा ल्याई दिशा पिसाब गराएको पाइएमा कानून बमोजिम कार्वाही गर्ने नीति लिइनेछ।
- प्लाष्टिक जन्य फोहोर नियन्त्रण तथा न्यूनिकरण गर्न प्लाष्टिक झोलाहरूको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिने छ।
- गाउँपालिकाका मुख्य स्थानहरूमा समुदायको सहकार्यमा उपयुक्त जग्गाको खोजि गरी सार्वजनिक शौचालयहरू निर्माण तथा संचालनलाई अभियानका रूपमा अगाडी बढाइनेछ।
- खानेपानी तथा सरसफाइको सेवालाइ प्रभावकारी बनाउन प्रारम्भिक स्मार्ट वाटर सिस्टम लागु गरिनेछ।

❖ संस्कृति प्रवर्द्धन:

- पटेर्वा सुगौली गाउँपालिकाको कला संस्कृति धर्म र सम्पदाको संरक्षण एवं विकासलाई जोड दिइनेछ।
- गाउँपालिकामा रहेका पुरातात्विक महत्वका बस्ती ,मस्जिद ,मठ मन्दिर ,संरचना , शिलालेख जस्ता ऐतिहासिक धरोहरको पहिचान गरी ,दरगाहसंरक्षण गरिनेछ।
- थारु बाहुल्यता भएकोले बृहत रूपमा मनाइने माघे संक्रान्ती पर्वको लागि (खिचडी) प्रदर्शनी कार्यक्रम गरिनेछ।
- विभिन्न धर्म र समुदायका मानिसहरूको धर्म संस्कृतिको जगेर्नाको लागि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

ड) युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. खेलकुदको विकास तथा प्रवर्द्धन गर्न विभिन्न खेल सामग्री वितरण गरिनेछ।
२. गाउँपालिका स्तरीय विभिन्न खेलको टिम छनौट गरिनेछ।
३. गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद विकासको लागि आवश्यक टुर्नामेन्ट म्याच गराउनेछ।
४. खेलकुदको विकास गर्न विभिन्न खेलहरूका लागि खेलकुद मैदान लगायतका खेल पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भार गरिनेछ।
५. विभिन्न किसिमका दुर्व्यसनमा परेका युवाहरूलाई निरोधात्मक, प्रवर्द्धनात्मक र उपचारात्मक कार्यक्रमहरू मार्फत दुर्व्यसन मुक्त गराई समाजमा पुनस्थापनाको प्रबन्ध मिलाइनेछ।
६. युवा बेरोजगारी न्यूनिकरणका लागि सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी तथा निजी क्षेत्रको समन्वय र सहकार्यमा सिप तथा उद्यमशील क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
७. “एक वडा, एक व्यायामशाला” को नीति लिई युवाहरूलाई प्रशिक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ।
८. विपन्न, गरिब र सुकुम्बासी परिवारका युवाहरूलाई सीपमुलक तालिमहरू प्रदान गरी गरीबी न्यूनिकरण र जिविकोपार्जनमा सहजीकरण गरिनेछ।
९. गाउँपालिकाका गौरवका रूपमा रहेका खेलकुद प्रतियोगिताहरू आयोजना गर्न सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ।
१०. प्रत्येक वडामा यूवा समूह गठन/उद्यमशिलता तथा रोजगारी सृजनाको लागि कृषि, पशुपालन, व्यापार र व्यवसायमा आवश्यक अनुदान दिइनेछ।

च) लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण:

१. लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्दै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ।
२. महिला, बालबालिका, अल्पसंख्यक, भूमिहिन, अति गरिब, आदिवासी जनजाति र सामाजिक बहिस्करणमा परेका वर्गको लागि उत्थानशील कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
३. ऐतिहासिक कालदेखि दलित तथा शील्पी समुदायले, जीवन निर्वाहको रूपमा अपनाइ आएका परम्परागत पेशालाई व्यवसायिक उद्यमको रूपमा विकास गर्न बैकबाट कर्जा उपलब्ध गर्न सहजीकरण गरिनेछ।
४. ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई नेपालभित्रको धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलको भ्रमण गराइनेछ।
५. महिला उद्यमशीलता विकासका लागि महिलाद्वारा प्रवर्द्धित व्यवसायमा निश्चित प्रतिशत कर छुटको व्यवस्था गरिनेछ।
६. गर्भवती महिलाहरूको लागि आमा सुरक्षा कार्यक्रम र नवजात शिशुको लागि पोषण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
७. गाउँपालिका भित्रका बाल क्लब संजाललाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिनेछ।

८. गाउँपालिका स्तरीय एउटा बाल उद्यान तथा पिकनिक स्थलनिर्माण गरिनेछ।
९. बालविकास केन्द्रहरूको भौतिक पूर्वाधार स्तरोन्नति गरिनेछ।
१०. गाउँपालिकाका बालमैत्री घोषणा हुने कार्यक्रम अगाडी बढाउने छ।
११. लैंगिकताको आधारमा कसैलाई भेदभाव गरिने छैन साथै यस गाउँपालिकाले लिने हरेक नीतिहरूमा लैंगिक समानतालाई प्रवर्द्धन गरिनेछ।
१२. यस गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने हरेक सेवा सुविधामा महिला बालबालिका विशेष क्षमता भएकाहरू तथा ज्येष्ठ नागरिकलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ।
१३. वि.सं. २०८१ सालमा बालमैत्री तथा बालश्रम मुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्न आवश्यक सुचकहरूलाई पुरा गरिनेछ।

३. पूर्वाधार विकास:

संस्थागत:

१. आवधिक योजना, आवास योजना, र **वस्ति विकास योजना** तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।
२. पूर्वाधार निर्माणका आयोजनाहरू संचालन गर्दा लागत-लाभ विश्लेषणका आधारमा उच्च नतिजा एवं प्रतिफल दिने, समतामुलक विकासको आधारको रूपमा रहने, पिछडिएका र कम विकसित क्षेत्रलाई मूल प्रवाहिकरणमा ल्याउन सहयोग गर्ने आयोजनाहरू पहिचान गरी “आयोजना बैंक” तयार गरिने छ। सो बैंकमा समाविष्ट आयोजनाहरूमा मात्र बजेट विनियोजन गर्ने नीति लिइनेछ।
३. आवासको हकलाई सुनिश्चित गर्न सुरक्षित तथा रोजगारीको समेत ब्यवस्था हुन सक्ने स्थानमा जग्गा प्राप्त गरी **सहुलियत आवास योजना** कार्यान्वयन गरिनेछ। यसका लागि निजीक्षेत्र संग साझेदारी समेत गर्न सकिनेछ।
४. एकिकृत शहरी तथा वस्ति विकास योजनाद्वारा निर्दिष्ट गरेका पूर्वाधारहरूको निर्माण कार्यका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र साझेदारहरूसँगको सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
५. गाउँपालिकाको विकासमा रूपान्तरणकारी परिवर्तन ल्याउन सक्ने केहि ठुला आयोजनाहरू पहिचान गरी गाउँपालिका गौरव आयोजनाका रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ र त्यस्ता आयोजनामा श्रोतको अभाव हुन दिइने छैन।
६. विगत देखिका निर्माणाधिन तथा अधुरा योजनाहरूलाई सम्पन्न गर्न क्रमागत रूपमा बजेट विनियोजन गरिनेछ।
७. आवासीय भवनमा “**एक घर-एक जोडा विरुवा**” नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
८. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र **भु-उपयोग नीति** लागु गर्दै जाने नीति लिइनेछ।

क) सडक तथा पुल:

- गाउँपालिका केन्द्रबाट प्रत्येक गाउँ बस्ति र वडा केन्द्रलाई जोड्ने सडकलाई स्तरोन्नति गरिनेछ । ।
- गाउँपालिका सम्पूर्ण क्षेत्र भित्र नाला व्यवस्थापनको कार्यलाई प्राथमिकताका साथ लगिनेछ ।
- हुलाकी देखि रेन्जपोष्ट सम्म कालो पत्रे सडक निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा पर्यटकहरूको आगमनमा सहज पहुँचको व्यवस्था गर्न सडक संजालको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरबाट वार्षिक सडक मर्मत कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

ख) सिंचाई:

- खेतियोग्य सुक्खा जमीनमा आधुनिक प्रविधिको सिंचाईको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- सिंचाईका लागि आवश्यक मोटर आदि किसानलाई सहूलियत अनुदानमा उपलब्ध गराइनेछ ।
- कृषि सिंचाई कार्यको लागि सहजताको लागि कृषि पोल तार तथा ट्रान्सफर्मर विस्तारको लागि निरन्तरता दिइनेछ ।

ग) भवन निर्माण :

१. गाउँपालिकाको प्रशासनीक भवन निर्माण कार्य लाई तिब्र ता दिन आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
२. वडा १ को वडा कार्यालय निर्माण गरिनेछ ।
३. अतिक्रमित सार्वजनिक सम्पतिलाई गाउँपालिकाको स्वामित्वमा ल्याइनेछ ।
४. यस गापा मा अब बन्ने घरहरूमा अनिवार्य घर-नक्सा पास गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
५. भुमिहिन सुकुमवासीहरूलाई लालपुर्जा वितरण गर्ने/कार्यलाई यथाशिघ्र अगाडी बढाइनेछ ।

घ) सूचना तथा संचार:

१. यस गाउँपालिका अन्तर्गतका कार्यालयमा डेडिकेटेड ईन्टरनेट सेवालाई निरन्तरता दिई अनलाइनमा आधारित सेवालाई सहज बनाइनेछ ।
२. यस गाउँपालिकाका विभिन्न गतिविधि बारे समयमै जनसमुदायलाई सुचित गरिनेछ ।
३. स्थानीय पत्रपत्रिका र एफ.एम. संचालनको लागि प्रोत्साहित गरिनेछ ।

४. वातावरण तथा विपद व्यवस्थापनः

१. जलवायु परिवर्तनको प्रतिकूल प्रभावहरूलाई अनुकूलन गर्न गाउँपालिकाको क्षमता बढाउने साथै खाद्य उत्पादनलाई प्रतिकूल असर नपर्ने किसिमले जलवायु उत्थानशीलता वृद्धि गर्ने । न्यून हरित ग्यास उत्सर्जनलाई विकास गर्न प्रेरित गर्ने र सो सम्बन्धी अनुभव आदान प्रदान गरी गाउँपालिकाको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
२. गाउँपालिका भित्र स्थापना हुने कलकारखाना तथा उद्योगबाट वातावरणमा पर्ने असर न्यूनिकरणको लागि प्रारम्भिक वातावरणिय परिक्षण (IEE) र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) अध्ययन गरिनेछ ।
३. खाली जग्गामा वृक्षारोपण, हरियाली प्रवर्द्धन तथा वनको संरक्षण र हैसियतमा सुधार गरी जल, जमीन तथा वातावरणको संरक्षण र जीविकोपार्जनको अवसरमा वृद्धि गरिनेछ ।
४. पोखरी संरक्षण, पहिरो तथा गल्छि नियन्त्रण, विकासका पूर्वाधारको संरक्षण र नदि नियन्त्रण गरी जल, जमिन तथा जलाधारको संरक्षण तथा उत्पादनमा वृद्धि गरिनेछ ।
५. विपद जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गरी सो अनुसार विपद पुर्व तयारी, विपद न्यूनीकरण, प्रतिकार्य र पुनर्स्थापनाको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
६. ढुंगा गिट्टि बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थ र अन्य प्राकृतिक श्रोतहरूको अनाधिकृत एवं अवैज्ञानिक दोहनलाई नियन्त्रण गरिनेछ ।
७. विपद जोखिम व्यवस्थापन कोषमा रकम अभिवृद्धि गर्दै प्रभावकारी श्रोत परिचालन गरिनेछ ।

क) वन तथा भू संरक्षणः-

१. सडक किनारामा भूक्षय प्रतिरोधी विरुवाहरू रोपी त्यसको संरक्षण र उपयोग गर्न सम्बन्धित समुदायलाई परिचालन गरिनेछ ।
२. सडकको दुवै किनारमा वृक्षारोपण गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाभित्र जलवायु परिवर्तनले पारेको प्रभाव तथा असर बारे मध्यनजर गर्दै जलवायु परिवर्तनलाई न्यूनिकरण गर्न पहल गरिनेछ ।
४. गाउँपालिका भित्र रहेका ऐलानी तथा स्थानीय सरकारको जग्गाको पहिचान गरी निजि तथा सामूहिक वन लगाउन उत्प्रेरित गरिनेछ ।

फोहोरमैला व्यवस्थापनः

- ❖ गाउँपालिका क्षेत्रको फोहोरमैला तथा बजार व्यवस्थापन गरी प्रभावकारी रूपमा गाउँपालिकालाई सुन्दर राख्न फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि पहल गरी सुरु गरिनेछ।

विपद व्यवस्थापन:

- ❖ गाउँपालिका भित्र हुन सक्ने विपद् व्यवस्थापन गर्न एक आकस्मिक (प्रकोप) व्यवस्थापन कोष) कोषको व्यवस्था गरिनेछ।
- ❖ बाढी नियन्त्रण गर्न आवश्यक खोलामा तटबन्ध निर्माण गरिनेछ।

संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह:

क) मानव संसाधन विकास:

- गाउँपालिकाकामा उपलब्ध मानव संसाधनहरूको क्षमता विकास गर्न आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ।
- सबै वडा कार्यालयहरू तथा गाउँपालिकामा नागरिक वडापत्रको व्यवस्था गर्दै चुस्त दुरुस्त सेवा प्रवाहको लागि पहल गरिनेछ।
- कर्मचारीको मनोबल उच्च राख्न गाउँपालिकाका उत्कृष्ट कर्मचारीलाई पुरस्कार तथा निकृष्ट कर्मचारीहरूलाई कडा कारवाही गरिनेछ।
- कर्मचारीलाई काम प्रति उत्प्रेरित गरी थोरै जनशक्तिले बढिभन्दा बढी कार्यप्रगति हासिल गर्न कर्मचारी प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ।

ख) सेवा प्रवाहमा विद्युतीय सूचना प्रविधिको प्रयोग:

- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवामा विद्युतीय सूचना प्रविधिको अत्याधिक प्रयोग गर्दै सेवा प्रवाहलाई सरलछिटो र छरितो बनाइनेछ।
- कर्मचारीहरूको कार्यालय समय पालनासम्बन्धी आचरणलाई नियमित गर्न लगाइनेछ।

ग) वित्तीय व्यवस्थापन सुशासन:

i. राजस्व परिचालन:

- आम जनतालाई कर तथा राजस्वको महत्वका बारेमा जनचेतना बिस्तार गरिनेछ।
- करका थप दायरा तथा स्रोतको पहिचान गरी कर संकलन कार्यलाई व्यवस्थित तथा सजिलो बनाउन गाउँघरमा नै गई कर संकलन अभियान संचालन गरिनेछ।
- राजस्व संकलन कार्यलाई अनलाईन मार्फत गरिने व्यवस्था गरिनेछ।

ii. बेरुजु फर्छुयौट:

- यस गाउँपालिकालाई बेरुजु रहित गाउँपालिका बनाइनेछ। बेरुजु शुन्य बनाउने कार्यमा क्रियाशिल जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीलाई सम्मानित गरिनेछ।

- समयमै बेरुजु फर्छ्यौट नगर्ने व्यक्तिलाई कानुन बमोजिम कारवाहि गरिनेछ ।

iii. सार्वजनिक सुनुवाई:

- गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवाको बारेमा समयसमयमा सार्वजनिक सुनुवाई गरिनेछ ।
- पटेर्वा सुगौली नगरवासीमा गाउँपालिका बाट प्रदान गरिने सेवा सुविधाहरू प्रति सुशासनको अनुभव दिलाउन सामाजिक परीक्षणको परिपाटी समेत अंगीकार गरिनेछ ।

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू

अब म माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमले लिएको लक्ष्य पुरा गर्नको लागि यस गाउँपालिकाले आ.व. २०८१/०८२ का लागि विनियोजन हुने आय व्ययको संक्षिप्त विवरण पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु । यसको विस्तृत विवरण गाउँपालिकाको बजेट पुस्तिका (रातो किताब) माफत प्रकाशित हुने नै छ । यस गाउँपालिकाको आ.व. २०८१/०८२ मा आय तर्फ संघ र प्रदेशको गरी कुल वित्तिय समानिकरण अनुदान रु. १०,९२,९५,०००/- कुल सशर्त अनुदानरु. १८,०८,००,०००/- राजस्व बाडफाइ तर्फ रु. ९,६६,५०,०००/-गाउँपालिकाको आन्तरिक श्रोत तर्फ रु. २,९५,००,०००/- त्यसैगरी सामाजिक सुरक्षा तर्फ रु. ९,००,००,०००/- गरी जम्मा आय तर्फ रु.४९,९९,००,०००/- र व्यय तर्फ रु.४९,९९,००,०००/-रहने लक्ष्य लिइएको छ ।

सभा अध्यक्ष महोदय

यस गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम स्वीकृतिको लागि सभामा पेश गर्ने क्रममा बस्ति तह, वडा समिति, वडावासी गाउँपालिकामा क्रियाशिल राजनैतिक पार्टीहरू, विषयगत क्षेत्रहरू, नागरिक समाज, सरोकारवाला निकाय, संचार कर्मि, पटेर्वासुगौली गाउँपालिका परिवार लगायत सम्बद्ध पक्षले पुर्याउनु भएको सहयोग र सहभागिता उल्लेखनिय रहेको छ ।

सहभागितामुलक गाउँपालिका विकास योजना तर्जुमाका विभिन्न चरणमा सहभागि भइ १३ औं गाउँसभाको आयोजना गर्ने क्रममा यहाँहरूबाट प्राप्त साथ सहयोगका लागि हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । अन्त्यमा अब म यस पटेर्वा सुगौली गाउँपालिकाको आ.व. २०८१/०८२ को माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रम स्वीकृत गरिदिनुका लागि यस सम्मानित गाउँसभा समक्ष हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

धन्यवाद!!!

श्री ममता महतो
उपाध्यक्ष
पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका, पर्सा
मिति : २०८१ असार ०९ गते आईतबार